

Sidra 40A Balak, Numeri 22 en 23, Micha 6:1-8, 2 Petrus 2:12-17

We gaan een bekend verhaal lezen, over Bileam die gevraagd werd Israël te vervloeken, maar hij kon alleen Gods zegeningen uitspreken.

De Israëlieten hadden de Amoriëten verslagen in Basan, een hoogvlakte ten oosten van het Meer van Galilea. Toen werden de Moabieten bang. Zij woonden ten zuiden van hen, ten oosten van de Dode Zee. Moab was eigenlijk een broedervolk, ontsproten uit Abrahams neef Lot en zijn dochter. De Moabieten wisten dus wie God is, evenals de Midianieten; Mozes schoonvader was de priester van Midian.

Eigenlijk hadden de Moabieten niet hoeven te vrezen; Israël had de Amoriëten pas verslagen nadat die de doortocht door hun land hadden geweigerd en hen aanvielen. Moab had hen vrije doorgang kunnen geven naar het Beloofde Land, ten westen van de Jordaan.

Numeri 22:2-13 Balak vraagt Bileam om Israël te vervloeken

Balak, de zoon van Zippor, zag alles wat Israël met de Amoriëten gedaan had. 3 Daarom was Moab zeer bevreesd voor dit volk, want het was talrijk. Moab verkeerde in angst voor de Israëlieten. 4 Toen zei Moab tegen de oudsten van Midian: Nu zal deze menigte alles wat rondom ons is, afgrazen, zoals een rund het groen van het veld afgraast. Balak, de zoon van Zippor, was in die tijd koning van Moab. 5 Hij stuurde boden naar Bileam, de zoon van Beor, in Pethor, aan de rivier [de Eufraat], in het land van zijn volksgenoten, om hem bij zich te laten roepen: Zie, er is een volk uit Egypte getrokken; zie, het heeft het oppervlak van het land bedekt, en het blijft recht tegenover mij liggen. 6 Nu dan, kom toch, vervloek dit volk voor mij, want het is machtiger dan ik. Misschien kan ik het verslaan en kan ik het uit het land verdrijven, want ik weet: wie u zegent, is gezegend, en wie u vervloekt, is vervloekt. 7 Toen gingen de oudsten van Moab en de oudsten van Midian op weg, en zij hadden het waarzeggers-

loon in hun hand. En zij kwamen bij Bileam en spraken tot hem de woorden van Balak. 8 Toen zei hij tegen hen: Overnacht hier deze nacht en ik zal verslag aan u uitbrengen zoals de HEERE tot mij spreken zal. Toen bleven de vorsten van Moab bij Bileam.

9 En God kwam tot Bileam en zei: Wie zijn die mannen die bij u zijn? 10 Toen zei Bileam tegen God: Balak, de zoon van Zippor, de koning van Moab, heeft hen naar mij toe gestuurd met het verzoek: 11 Zie, het volk dat uit Egypte getrokken is, heeft het oppervlak van het land bedekt. Kom nu, vervloek het voor mij. Misschien kan ik ertegen strijden en het verdrijven. 12 Toen zei God tegen Bileam: U mag niet met hen meegaan, u mag dat volk niet vervloeken, want het is gezegend.

13 De volgende morgen stond Bileam op en zei tegen de vorsten van Balak: Ga naar uw land, want de HEERE weigert mij toe te laten met u mee te gaan.

:2 Balak was de koning van Moab, zijn naam betekent 'de God heeft vernietigd' of 'Verwoester' of 'Vernietiger'.

:5 Hij laat Bileam roepen, een tovenaars of ziener, om Israël te vervloeken. Dat was een belangrijk wapen in de oorlogvoering volgens heidense opvattingen, even machtig als wapens, want een vloek breekt de kracht van het te bestrijden volk. Er gaat een aanzienlijk loon mee, want geen geld betekent geen woord.

:8 Bileam wil er nog een nachtje over slapen, hopen op een droom van zijn god. Hij krijgt inderdaad antwoord van de Here God: Je mag niet meegaan. En aanvankelijk gehoorzaamt hij.

Numeri 22:14-21 Bileam mag gaan – maar alleen spreken wat God hem zegt

14 Toen stonden de vorsten van Moab op en kwamen terug bij Balak. En zij zeiden: Bileam heeft geweigerd met ons mee te gaan. 15 Maar Balak ging door met het sturen van vorsten, meer en aanzienlijker dan de eerste. 16 Die kwamen bij Bileam en zeiden tegen hem: Dit zegt Balak, de zoon van Zippor: Laat u er toch niet van weerhouden naar mij toe te komen. 17 Ja, ik zal u met grote eer overladen, en alles wat u tegen mij zegt, zal ik doen. Maar kom toch, vervloek dit volk voor mij! 18 Toen antwoordde Bileam en zei tegen de dienaren van Balak: Al zou Balak mij zijn huis vol zilver en

goud geven, ik ben niet in staat het bevel van de HEERE, mijn God, te overtreden om iets te doen, klein of groot. 19 Nu dan, blijft u toch ook deze nacht hier, opdat ik weet wat de HEERE verder tot mij spreken zal.

20 God kwam 's nachts tot Bileam en zei tegen hem: Kwamen die mannen soms om u te ontbieden? Sta op, ga met hen mee, maar u mag alleen dat doen, wat Ik tot u spreken zal.

21 De volgende morgen stond Bileam op, zadelde zijn ezelin en ging met de vorsten van Moab mee.

Bileam had gezegd: de Heere weigert mij toe te laten met u mee te gaan. De vorsten van Moab zien het anders, en zeggen Bileam weigert mee te gaan. Misschien betaal ik niet genoeg, dacht Balak, en wil meer betalen.

Bileam heeft goed inzicht in de geestelijke wereld, hij weet dat hij niets tegen God in kan brengen. Maar dat geld is wel erg verleidelijk, in zijn hart wil hij wel gaan. Goed, ga dan maar, zegt God, maar spreek alleen Mijn woorden. God weet wat er in het hart is. Hij waarschuwt, maar als iemand beslist iets wil tot zijn eigen onheil, houdt Hij hem niet tegen.

Numeri 22:22-35 Bileam gewaarschuwd door een engel en zijn ezelin

De toorn van God ontbrandde echter, omdat hij op weg ging, en een engel van de HEERE ging hem in de weg staan als zijn tegenstander. Bileam reed op zijn ezelin, en twee van zijn knechten waren bij hem. 23 Toen de ezelin de engel van de HEERE op de weg zag staan, met het getrokken zwaard in zijn hand, week de ezelin van de weg af en ging het veld in. Toen sloeg Bileam de ezelin om haar weer naar de weg terug te drijven. 24 Maar de engel van de HEERE ging nu op een nauw pad tussen de wijngaarden staan, met een muur aan de ene en een muur aan de andere kant. 25 Toen de ezelin de engel van de HEERE zag, drukte ze zich tegen de muur aan en drukte Bileams voet tegen de muur; daarom ging hij door met haar te slaan. 26 De engel van de HEERE ging nog verder en ging op een nauwe plaats staan, waar geen weg was om naar rechts of links af te kijken. 27 Toen de ezelin de engel van de HEERE zag, ging ze liggen, onder Bileam. Toen ontstak Bileam in woede en hij sloeg de ezelin met een stok. 28 Toen opende de HEERE de mond van de ezelin en ze zei tegen Bileam: Wat heb ik u misdaan, dat u mij nu driemaal geslagen hebt? 29 Toen zei Bileam tegen de ezelin: Omdat jij de spot met me drijft. Had

ik maar een zwaard in mijn hand, dan zou ik je nu doden! 30 De ezelin zei tegen Bileam: Ben ik niet uw ezelin, waarop u gereden hebt sinds u mijn heer werd, tot op deze dag? Was ik ooit gewend u zo te behandelen? Hij zei: Nee! 31 Toen ontsloot de HEERE de ogen van Bileam, zodat hij de engel van de HEERE zag staan op de weg, met zijn uitgetrokken zwaard in zijn hand. En hij knielde en boog zich neer met zijn gezicht ter aarde. 32 De engel van de HEERE zei tegen hem: Waarom hebt u uw ezelin nu driemaal geslagen? Zie, ik ben zelf uitgegaan als uw tegenstander, want deze weg wijkt van mij af. 33 Maar de ezelin heeft mij gezien en driemaal is ze voor mij uitgeweken. Als ze niet voor mij was uitgeweken, zou ik u nu zeker hebben gedood, maar haar zou ik hebben laten leven. 34 Toen zei Bileam tegen de engel van de HEERE: Ik heb gezondigd, want ik wist niet dat u hier stond om mij onderweg te ontmoeten; nu dan, als het slecht is in uw ogen, zal ik wel terugkeren. 35 En de engel van de HEERE zei tegen Bileam: Ga met deze mannen mee, maar alleen het woord dat ik tot u spreken zal, mag u spreken. Daarop ging Bileam met de vorsten van Balak mee.

Opnieuw wordt Bileam gewaarschuwd om niet tegen God in te gaan, nu door zijn ezelin die ziet of instinctief aanvoelt wat de ziener Bileam niet ziet: een engel van de Heer, de aanwezigheid van God zelf. Een engel met een zwaard, die betoont de vorst van Israël te zijn, die dat volk met goddelijke bescherming omringt. De rollen worden omgedraaid: de ziener, die het verschil tussen goed en kwaad zou moeten weten, is blind en dom, en een domme ezelin ziet wat haar baas had moeten zien.

Na een wat verwijtende ontvangst door koning Balak – waarom ben je niet eerder gekomen? Denk je dat ik je niet kan betalen – wordt er uitgebreid gegeten, een verbroederingsmaaltijd, of verbondsluiting. De volgende ochtend moet het gaan gebeuren.

Numeri 22:41 – 23:12 Het eerste offer

De volgende morgen gebeurde het dat Balak Bileam meenam en hem op de Baälhoogten liet klimmen, zodat hij vandaar het uiterste deel van het volk kon zien. 1 Bileam zei tegen Balak: Bouw hier voor mij zeven altaren en bereid hier voor mij zeven jonge stieren en zeven rammen. 2 Balak deed zoals Bileam gesproken had, en Balak en Bileam offerden een jonge stier en een ram, op elk altaar. 3 Toen zei Bileam tegen Balak: Ga bij uw brandoffer staan. Ik zal weggaan, misschien zal de HEERE mij tegemoetkomen, en wat Hij mij tonen zal, zal ik u bekendmaken. Toen ging hij naar een kale hoogte. 4 God ontmoette Bileam en die zei tegen Hem: Zeven altaren heb ik opgesteld en ik heb op elk altaar een

jonge stier en een ram geofferd. 5 Toen legde de HEERE het woord in de mond van Bileam, en zei: Keer terug naar Balak, en aldus moet u spreken. 6 En hij keerde naar hem terug en zie, hij stond bij zijn brandoffer, hij en al de vorsten van Moab. 7 Toen hief hij zijn spreuk aan en zei: Uit Syrië heeft Balak, de koning van Moab, mij laten halen, vanuit het bergland van het oosten: Kom, vervloek mij Jakob, kom, verwens Israël! 8 Hoe kan ik vervloeken wie God niet vervloekt, hoe kan ik verwensen wie de HEERE niet verwenst? 9 Want vanaf de top van de rotsen zie ik hem, vanaf de heuvels neem ik hem waar; zie, dat volk woont afgezonderd, onder de heidenvolken rekent het zich

niet.

10 Wie heeft het stof van Jakob geteld, en het aantal, het vierde deel [de drommen] van Israël? Moge mijn ziel de dood van de oprechten sterven en mijn einde zijn als dat van hem.

11 Toen zei Balak tegen Bileam: Wat doet u mij nu aan? Ik heb u hierheen laten halen om mijn vijanden te vervloeken, maar zie, u hebt hen juist gezegend!
12 Hij antwoordde en zei: Zou ik dat wat de HEERE mij in de mond legt, niet nauwlettend uitspreken?

:1 Zeven altaren laat Bileam bouwen, een getal van volheid. Wilde hij de zeven offers van de aartsvaders neutraliseren?

Wat een vervloeking moest worden, wordt een zegening.

:9 Afgezonderd, afgescheiden. Niet dat Israël zich van de andere volken had afgescheiden, maar de volken Moab en Midian en andere scheidden zich van Israël af. Geen kwade gevoelens van de kant van Israël, de kwade gevoelens komen van de andere kant, van hen die zich van Israël afscheiden.

Het doet me ook denken aan de geschiedenis van Esther, waar Haman zegt: *'Er is één volk, dat verstrooid en afgezonderd leeft onder de volken in al de gewesten van uw koninkrijk, en zijn wetten verschillen van de wetten van alle volken, maar de wetten van de koning volbrengt het niet'* (Esther 3:8). Ook in onze tijd is Israël een volk dat alleen staat.

Numeri 23:13-26 Het tweede offer

13 Toen zei Balak tegen hem: Kom toch met mij mee naar een andere plaats, vanwaar u het volk kunt zien; slechts de uitlopers ervan kunt u zien, u kunt het niet helemaal zien. Vervloek het mij daarvandaan! 14 Hij nam hem mee naar de vlakke van Zofim, naar de top van de Pisga. En hij bouwde zeven altaren, en hij offerde op elk altaar een jonge stier en een ram.

15 Toen zei hij tegen Balak: Ga hier bij uw brandoffer staan, en ikzelf zal verderop God ontmoeten. 16 De HEERE ontmoette Bileam en legde hem een woord in zijn mond. En Hij zei: Keer naar Balak terug, en aldus moet u spreken. 17 Hij kwam bij hem, en zie, hij stond bij zijn brandoffer, met de vorsten van Moab bij hem. En Balak zei tegen hem: Wat heeft de HEERE gesproken?

18 Toen hief hij zijn spreuk aan en zei: Sta op, Balak, luister; hoor mij aan, zoon van Zippor. 19 God is geen man, dat Hij liegen zou, of een mensenkind, dat Hij ergens berouw over hebben zou. Zou Hij iets zeggen en het dan niet doen? Zou Hij spreken en het niet

gestand doen?

20 Zie, ik kreeg opdracht om te zegenen: als Hij zegent, kan ik het niet keren. 21 Hij aanschouwt geen onrecht in Jakob; ook ziet Hij geen kwaad in Israël aan. De HEERE, zijn God, is met hem, en de jubelklank van de Koning is bij hem.

22 God heeft hen uit Egypte geleid; Hij is hem als de hoorns van een wilde os. 23 Want er bestaat geen bezwering tegen Jakob of waarzeggerij tegen Israël. Er wordt in deze tijd over Jakob gezegd, en over Israël, wat God gedaan heeft. 24 Zie, een volk, het staat op als een leeuw, als een leeuw richt het zichzelf op; het gaat niet liggen, voordat het zijn prooi opgegeten heeft en het bloed van zijn slachtoffers gedronken heeft.

25 Toen zei Balak tegen Bileam: Als u het volk beslist niet wilt vervloeken, zegen het dan in ieder geval ook niet. 26 Bileam antwoordde en zei tegen Balak: Heb ik niet tot u gesproken: Alles wat de HEERE zal spreken, dat zal ik doen?

Terwijl Israël kampeert in het Overjordaanse, op de vlakke van Moab, is God achter de schermen aan het werk om Israëls voortbestaan te verzekeren tegenover volken die er wonen en de machten van de duisternis. Terwijl Israël naar de menselijke mogelijkheden kijkt, laat God de wereld ontsteld staan door zijn bovennatuurlijke kracht. Eerst door zijn engel te sturen, die de ezel en Bileam bang maakte. Niet de boze macht achter Bileam is hier de baas, maar de God van Israël, moest Bileam leren. Dan de ezel die zomaar spreken kan, en dat leert Bileam dat de mond en de tong in Gods macht zijn, en hij niet zomaar even een vervloeking kan uitspreken als God dat niet wil. En tenslotte doordat God de vervloekingen verandert in zegeningen. Wanneer Bileam Israël had vervloekt, dan hadden de omringende volken moed gevat en waren ze de strijd met Israël aangegaan. Maar toen ze hoorden dat God de vervloeking had veranderd in zegeningen, realiseerden ze zich wie de baas is, en hadden ze geen lust meer om aan te vallen.

Israël mocht de Moabieten niet aanvallen. Als Bileam de Israëlieten had vervloekt, had Moab gedacht dat dit door die vloek kwam, en niet doordat de Almachtige het hun had verboden. God verhindert zo een groot misverstand bij de Moabieten.

Moab is ook een broedervolk, afstammend van een van Lot's dochters.

Micha 6:1-8 God vraagt geen offers maar gerechtigheid

1 Luister toch naar wat de HEERE zegt: Sta op, roep de bergen ter verantwoording, laat de heuvels uw stem horen. 2 Luister, bergen, naar de rechtszaak van de HEERE, ook u, vaste fundamenten van de aarde. De HEERE heeft immers een rechtszaak met Zijn volk, Hij voert een rechtszaak tegen Israël. 3 Mijn volk, wat heb Ik u aangedaan? Waarmee heb Ik u vermoeid? Getuig tegen Mij! 4 Ik heb u immers uit het land Egypte geleid, u verlost uit het slavenhuis. Ik heb Mozes, Aäron en Mirjam vóór u uit gezonden. 5 Mijn volk, denk toch aan wat Balak, de koning van Moab, beraamde, en wat **Bileam**, de zoon van Beor, hem antwoordde, aan wat er gebeurd is van Sittim tot

Gilgal, opdat u de gerechtigheid van de HEERE kent. 6 Waarmee zal ik de HEERE tegemoet gaan en mij buigen voor de hoge God? Zal ik Hem tegemoet gaan met brandoffers, met eenjarige kalveren? 7 Zou de HEERE behagen scheppen in duizenden rammen, in tienduizenden oliebeken? Zal ik mijn eerstgeborene geven voor mijn overtreding, de vrucht van mijn moederschoot voor de zonde van mijn ziel? 8 Hij heeft u, mens, bekendgemaakt wat goed is. En wat vraagt de HEERE van u anders dan recht te doen, goedertierenheid [of: getrouwheid] lief te hebben en ootmoedig te wandelen met uw God.

Ondanks alles wat God tegen de Israëlieten heeft, spreekt hij toch over 'mijn volk'. Hij herinnert hen aan de verlossing uit Egypte, aan de gebeurtenissen rond Bileam en de verovering van het land Kana'an. Getuig tegen Mij, zegt God, waarin ben ik tekort geschoten?

Moeten we dan grote offers brengen voor onze zonden, offers zoals Balak die bracht, offers zoals de heidenvolken die brengen, lijkt het volk te zeggen. Nee, daar gaat het God niet om, wees rechtvaardig, goed en nederig, wandel met God.

[Van Sittim tot Gilgal; hiertussen was de doortocht door de drooggevallen rivier Jordaan]

Petrus waarschuwt tegen valse profeten en dwaalleraars, die de gemeente binnensluipen maar eigenlijk de Heer verloochend hebben, ketterijen en losbandigheid brengen en anderen verleiden. Hun drijfveer is geldzucht, en geldzucht is de wortel van alle kwaad.

2 Petrus 2:12-17 [22] Waarschuwing tegen de dwaalleraars

12 Maar deze mensen lasteren wat zij niet kennen, als redeloze dieren, geboren met een natuur om gevangen te worden en te gronde te gaan. Zij zullen in hun verdorvenheid ten verderve gaan, 13 en zij die een zwelgp partij overdag als een genot beschouwen, zullen het loon van de ongerechtigheid ontvangen; schandvlekken en smetten zijn het, die zwelgen in hun bedriegerijen, als zij met u de maaltijd gebruiken. 14 Hun ogen zijn vol overspel en zondigen onophoudelijk; zij verlokken onstandvastige mensen en hebben hun hart geoefend in hebzucht; kinderen van de vervloeking zijn het.

15 Zij hebben de rechte weg verlaten en zijn verdwaald en volgen de weg van **Bileam**, de zoon van Beor, die het loon van de ongerechtigheid liefhad. 16 Maar hij heeft de bestraffing voor zijn overtreding gekregen, want het stomme lastdier, dat met een mensenstem sprak, heeft de dwaasheid van de profeet verhinderd.

17 Deze mensen zijn bronnen zonder water, wolken die door een wervelwind voortgedreven worden, voor wie de diepste duisternis tot in eeuwigheid bewaard wordt.

[18 Want door zeer hoogdravende woorden vol onzin te spreken, verlokken zij met de begeerten van het vlees en met losbandigheden mensen die daadwerkelijk ontvlucht waren aan hen die in dwaling verkeren. 19 Zij beloven aan hen vrijheid, terwijl zij zelf slaven van de verdorvenheid zijn; want door wie iemand overwonnen is, van hem is hij ook een slaaf geworden. 20 Want als zij de besmettingen van de wereld ontvlucht zijn door de kennis van de Heere en Zaligmaker Jezus Christus, maar daarin opnieuw verwickeld raken en daardoor overwonnen worden, dan is voor hen het laatste erger geworden dan het eerste. 21 Het zou immers beter voor hen geweest zijn dat zij de weg van de gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij, nadat zij die hebben leren kennen, zich weer afkeren van het heilige gebod dat hun overgeleverd was. 22 Maar hun is overkomen wat een waar spreekwoord zegt: De hond is teruggekeerd naar zijn eigen uitbraaksel en de gewassen zeug naar het rondwentelen in de modder.]